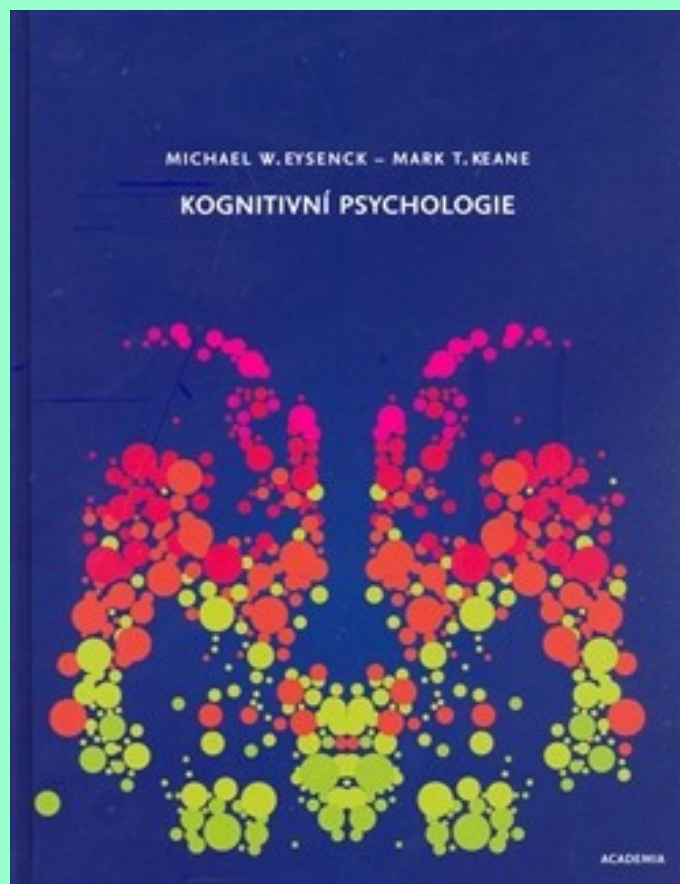


Úvod do psychologie

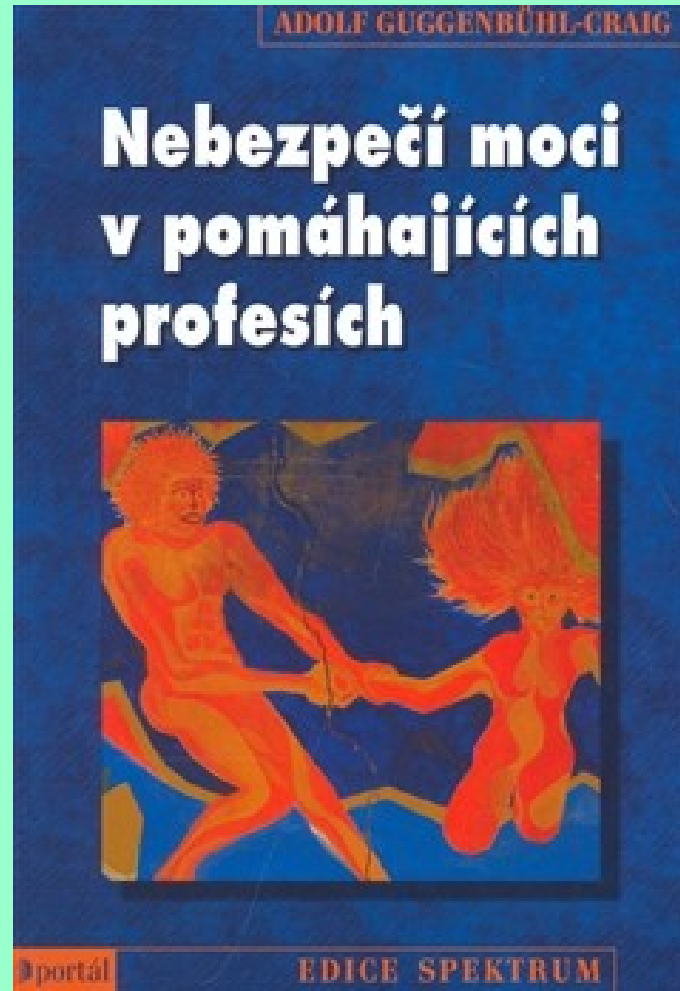
26.10.2012

Marie Prokešová

Eysenck, Keane – Kognitivní psychologie



Helena Vlčková
**Guggenbuhl, Craig – Nebezpečí moci v
pomáhajících profesích**



Daniela Kraydlová
**L'Intelligenza Emotiva predice il
successo accademico**



Hlavní náplň práce psychologa

- **Diagnostika** – zhodnocení stavu, způsobilosti, predikce dalšího postupu
- **Vedení osob, práce se skupinami** – systémové změny
- **Terapie** - léčba
- **Vzdělávání** - edukace – kurzy, léčebně vzdělávací programy apod.
- **Mediace** – vyjednávání
- **Výzkum**

Diagnostika

Čtyři hlavní nástroje:

1. Pozorování
2. Rozhovor
3. Psychodiagnostické metody
(dotazníky, testy)
4. Analýza produktů

Diagnostika

Ad 3) Psychodiagnostické metody

Výkonové testy – výkon v určité oblasti –
intelligence, pozornost, paměť, tvořivost,
verbální nebo třeba matematické
schopnosti; testy organicity (pomáhají
odhalit organické poškození)

Diagnostika

Ad 3) Psychodiagnostické metody

Testy osobnosti – obecně zaměřené na různé osobnostní charakteristiky a rysy (např. otevřenost, svědomitost, emoční stabilita, sklony k agresii, ...)

- *Projektivní* – nepřímé, na základě projekce svých vlastností do nespecifického materiálu
- *Objektivní* – přímo se ptáme (lži skóry)
- *Dotazníky*

Analýza produktů činnosti

- Používá se obvykle tehdy, nemáme-li přímý kontakt s daným jedincem
- Je zdlouhavější a daleko pracnější než ostatní metody
- Analyzovat můžeme obrazy, texty - literární či písňové, písmo a další produkty lidské činnosti
- Kategorizace, škálování

Analýza produktů činnosti



Psycholog ve zdravotnictví (klinický psycholog)

Vzdělání:

1. magisterské studium psychologie
(jednooborové)
2. Kurz pracovníka ve zdravotnictví
3. Terapeutický výcvik
4. Atestace
5. (pro samostatnou činnost) 10 let praxe

Psycholog ve zdravotnictví (klinický psycholog)

Náplň práce:

1. Diagnostika (anamnestický rozhovor, testové baterie)
2. Terapie, podpůrná činnost
3. Konsiliární činnost
4. Práce s personálem – edukace, prevence syndromu vyhoření, ...

Poradenský psycholog

Vzdělání:

- Obvykle postačuje magisterské psychologické vzdělání
- Práce 1 – 3 roky pod supervizí
- Po 1(3) letech možná samostatná poradenská praxe

Poradenský psycholog

Náplň práce:

- dětské poradenství, manželské a rodinné poradenství

1.Diagnostika (testové baterie) – vyšetření školní zralosti, vývojových fází, poruchy učení, diagnostika vztahů

2.vzdělávání, podpůrná terapie

Pracovní psycholog

(na typu vzdělání příliš nezáleží)

Náplň práce:

- Výběr zaměstnanců (diagnostika – testy, assessment centra)
- Edukace, vedení pracovníků (koučování)
- Mediace
- Práce na tvorbě firemní kultury
- Projekty, psychologie reklamy, statistické reporty ...

Psycholog v ozbrojených a záchranných složkách

Vzdělání:

- Obvykle postačuje magisterské psychologické vzdělání
- Další podmínky si určují samy konkrétní organizace
- armáda, policie, hasiči, vězeňství ...

Psycholog v ozbrojených a záchranných složkách

Náplň práce:

1. Diagnostika (testové baterie) – výběr zaměstnanců podle kritérií; profily pachatelů trestných činů
2. Mediace - vyjednávání
3. Vzdělávání, školení, kurzy
4. Terapie – práce se zaměstnanci (krizové s.)

(Speciální kategorie – **soudní psycholog**)

Školní psycholog

Náplň práce (podobná jako u poradenského psychologa):

- Diagnostika – inteligence, poruchy učení, vztahy
- Práce s jednotlivcem i s celým třídním kolektivem

Další možnosti ...

- Výuka na SŠ - pedagogické minimum
- Samostatný psychoterapeut
- Reklamní psycholog
- Dopravní psycholog
- Výzkum – výuka na VŠ

Charakteristiky dobrého psychologa

1) umění naslouchání a vedení rozhovoru (cvičení)

- opravdový zájem
- schopnost vcítění se (empatie)
- nevnučování vlastního názoru/zkušeností, přijímání druhého člověka takového, jaký je
- trpělivost
- verbální zdatnost (čtení)

Charakteristiky dobrého psychologa

2) Umění soustředěného pozorování (cvičení)

- Schopnost zaměřit pozornost plně určitým směrem
- Všímání si detailů (Der Kluge Hans; Erickson...)
- Oddělení vlastního pozorování od propojení pozorovaných jevů a jejich interpretace
- Schopnost uvědomit a přiznat si chybu (obecně)

Charakteristiky dobrého psychologa

3) znalost svých limitů/omezení – sebepoznání

- S „jakými brýlemi“ na druhého pohlížím (projekce, stereotypní posuzování)?
- Na co stačím – kde jsou mé hranice?
- Jaké své schopnosti mohu upotřebit při léčení/vyšetření daného pacienta?

sebepoznání

David Kuneš

první krok
na cestě
k duševnímu
zdraví



portál

Charakteristiky dobrého psychologa

4) Kvalitní znalostní základna

- Velmi dobrá znalost teoretických principů
- Praktické znalosti, otevřenost nové zkušenosti
- Ochota učit se novému, být neustále v kontaktu s novinkami v oboru
- výcviky, vzdělávací kurzy, atestace ...

Charakteristiky dobrého psychologa

5) tvořivost

- tvořivost lze rozvíjet
- na VŠ malé rozdíly mezi studenty ve schopnosti zapamatovat si – důležitá je schopnost tvořivě novým způsobem poskládat staré poznatky

Charakteristiky dobrého psychologa

6) morální zralost / etická rovina

- řešení morálních dilemat (příklad)
- osvojením různých dovedností získává psycholog moc nad druhými lidmi (může je snadno ovlivnit)
- měl by si toho být vědom a neustále zohledňovat etický aspekt

Charakteristiky dobrého psychologa

7) duševní hygiena

- umění odpočívat, oprostit se od pracovních potíží
- Nesklouznout k závislostem (vysoká zátěž)
- riziko depresí/sebevražd

Etická pravidla

Hlavní myšlenky:

- Jednat ve prospěch klienta
- nikoho svým působením nepoškodit
- Jednat v souladu s právními normami
- Jednat v souladu s vyššími morálními normami a zásadami

Evropský metakodex etiky

4 základní etické principy:

- 1) Respektování osobních práv a důstojnosti jedince
- 2) Způsobilst
- 3) Odpovědnost
- 4) Celistvost

Ad. 1) Respektování osobních práv a důstojnosti jedince

- Všeobecný respekt
- Zachovávání soukromí a přísné důvěrnosti informací
- Kvalifikovaný souhlas
- Právo člověka na sebeurčení

Ad. 2) Způsobilost

- Etické povědomí (znalost etických principů)
- Hranice způsobilosti (znalost vlastních limitů)
- Hranice postupů (jejich omezení)
- Nepřetržitý (osobní) rozvoj

Ad. 3) Odpovědnost

- Všeobecná odpovědnost – za kvalitu a následky psych. působení
- Podporování vysoké (vědecké) úrovně
- Vyhýbání se poškození klienta
- Kontinuita péče – i spolupráce s dalšími profesionály
- Rozšířená odpovědnost (např. učitel)

Ad. 4) Celistvost (integrita)

- Rozpoznání profesních omezení
- Čestnost a přesnost
- Přímočarost a otevřenost
- Střet zájmů a využívání – např. dvojí vztahy
- Jednání kolegů psychologů